

Arnout Jaspers: Alweer een reusachtige klimaatramp die is afgelast: de Golfstroom (AMOC) verzwakt niet

Posted on 1 februari 2025 by Arnout Jaspers

De gevolgen van klimaatverandering waar we nu al een voorproefje van zien, zijn eigenlijk nogal indrukwekkend (ik probeer een Nederlands equivalent van *underwhelming* te introduceren). Een lokale overstroming, iets hetere hittegolven, misschien wat heftiger bosbranden in het droge seizoen: zelfs als dat nog wat erger wordt bij verdere opwarming, draait de wereld eigenlijk gewoon door.

Klimaatalarmisten hebben dan ook een dringende behoefte aan kantelpunten. Dit zijn verborgen zwakheden in het klimaatsysteem, waardoor de hele boel ineens in elkaar stort als een onzichtbare grens wordt overschreden. Kantelpunt van dienst in 2024 was de AMOC (Atlantic Meridional Overturning Circulation). Vroeger heette dat gewoon de Golfstroom, die enorme hoeveelheden warm oceaانwater van de evenaar naar het noorden brengt, met name richting Europa. Daarom heeft Europa,

vergeleken met andere continenten op dezelfde breedtegraad, een zeer mild klimaat.

Er wordt al decennia gespeculeerd dat de Golfstroom stil kan vallen door klimaatverandering, meer specifiek door smeltwater van de Groenlandse ijskap. Dan wordt het in Europa in een paar decennia tien graden kouder, waardoor landbouw hier grotendeels onmogelijk wordt. Sommige onderzoekers concludeerden, dat de AMOC nu al 15 procent zwakker geworden is.

Roepende in de woestijn

Vooraf een klimaatsimulatie door drie Nederlandse onderzoekers op de Amsterdamse supercomputer Snellius, in februari 2024, veroorzaakte [grote opwinding onder klimaatjournalisten](#). Nu was het onvermijdelijk geworden: de AMOC gaat instorten, alleen de precieze datum was nog onzeker. Kon al volgend jaar zijn (nu dus) of vanaf 2037, maar zeker nog deze eeuw.

Daar kwam al meteen forse kritiek op van een [klimaatwetenschapper uit Schotland, Jonathan Bamber](#). Die hekelde de onrealistische input in het klimaatmodel om de AMOC te laten crashen, maar vooralsnog bleef hij een roepende in de woestijn.

We zijn nu een klein jaar verder, en inmiddels is er opnieuw naar de AMOC gekeken, en dan niet door computersimulaties met verzonden input, maar met metingen en computersimulaties met echte metingen als input. Het resultaat? De ineensstorting van het klimaat is opnieuw voor onbepaalde tijd uitgesteld, ook dit kantelpunt is een cancelpunt geworden.

In september 2024 bleken metingen aan de kracht van de Florida Stroom – een belangrijke tak van het zuidelijke deel van de AMOC – een systematische bias te bevatten, waardoor die onterecht een verzwakking aangaven. Na correctie blijkt de Florida Stroom al veertig jaar vrijwel constant te zijn.

De technische details zijn voor nerds fascinerend: de snelheid van die stroming kon veertig jaar lang gemeten worden doordat daar, dwars op de stroming, een koperen telefoonkabel van het vasteland van de VS naar de Bahama's over de zeebodem loopt. Bewegend zeewater wekt daarin dankzij het aardmagnetisch veld een (zwakke) elektrische spanning op die van minuut tot minuut geregistreerd werd. Die dataset wees op een significant afzwakkende stroming.

Maar recent beseftte men dat bij de analyse van de data geen rekening was gehouden met het feit dat het aardmagnetisch veld van jaar tot jaar verandert. De magnetische noord- en zuidpool van de aarde zijn altijd aan de wandel. Daardoor verandert het magnetisch veld over de hele aarde, wat ook de spanningsverschillen over die telefoonkabel beïnvloedt. Het geeft maar weer eens aan, hoe moeilijk het is om echt betrouwbare metingen te doen, en hoe subtiel allerlei vormen van bias kunnen zijn.

Constante sterkte

Bovendien verscheen recentelijk, 15 januari 2025, [in Nature Communications een studie](#) die de geclaimde verzwakking van de AMOC verder ondergraaft. Eerst stelden de onderzoekers vast, dat in een set met de 24 meest geavanceerde klimaatmodellen (CMIP6), de sterkte van de AMOC zeer goed correleert met de hoeveelheid warmte-uitwisseling tussen zee en lucht in de Noordelijke Atlantische oceaan.

De AMOC in de Noord-Atlantische oceaan is niet rechtstreeks meetbaar, maar die warmte-uitwisseling wel, onder meer met satelliet-metingen. Ze gebruikten zulke metingen over de periode 1963-2017 als input voor de CMIP6 modellenset om de sterkte van de AMOC te berekenen. Daaruit bleek dat de sterkte van de AMOC over die hele periode constant bleef.

Het cruciale verschil met het geruchtmakende Nederlandse onderzoek uit februari 2024 is, dat dit in wezen dezelfde klimaatmodellen gebruikte om de sterkte van de AMOC te berekenen, maar met een van buiten het model opgelegde input aan smeltwater (een zogeheten *forcing*), waardoor die AMOC uiteindelijk crashte. Dat is op zich een valide methode om aan het klimaat te rekenen, maar alles hangt natuurlijk af van hoe realistisch je *forcing* is. Dat is waar Jonathan Bamber tegen ageerde.

Dit recente onderzoek gebruikt geen *forcing* om de sterkte van de AMOC te berekenen; het kijkt op basis van echte metingen en klimaatmodellen zestig jaar terug in de klimaatgeschiedenis en vindt dan geen afzwakking van de AMOC.

Eigenlijk kon je op je klompen al aanvoelen dat er iets niet klopte: als de AMOC al 15 procent zwakker geworden is, waarom wordt het dan in Europa niet kouder? Dezelfde mensen die alarm slaan over de AMOC, waarschuwen ons ook dat Europa

anderhalf keer zo snel opwarmt als de rest van de wereld.

Wat doet de journalistiek?

Dat is de stand van de wetenschap, die nooit af is. Wordt vervolgd. Daarnaast is het altijd interessant, om te kijken hoe de journalistiek hier mee om gaat. *De Volkskrant* wijde in juni een lang artikel aan de voorspelde AMOC-crash, met quotes als 'Dit is heel griezelig' en een retorische vraag als 'Is een van de grootste klimaatrampen, instorting van de warme Golfstroom, al begonnen?'

Voor zover ik heb kunnen nagaan, heeft *de Volkskrant* nog geen regel tekst besteed aan bovengenoemde onderzoeken die deze dreigende ineenstorting weerspreken. Ook op [Klimaatveranda.nl](https://www.klimaatveranda.nl), een gezaghebbende website die het officiële narratief over klimaatverandering op de voet volgt, werd natuurlijk breed uitgekapt over de AMOC: 'Wereld nadert blessuretijd om reusachtige klimaatramp in Atlantische Oceaan te voorkomen' (28 juni 2024).

Met tekst die deze paniek tegenspreekt zijn ze een stuk zuiniger. In een recente, gedetailleerde *explainer* over het verzwakken van de Golfstroom, van 21 januari 2025, wordt gemeld dat bovengenoemd onderzoek 'vraagtekens plaatst bij conclusies over de vertraging. (...) Via deze methode wordt geen aanwijzing gevonden voor een vertraging in de afgelopen decennia. Menselijke invloed is daarmee niet uitgesloten, maar volgens dit onderzoek ook (nog?) niet aantoonbaar.' Waarna in die *explainer* dat hele onderzoek niet meer terugkomt. De correctie op de metingen van de Florida Stroom wordt helemaal niet genoemd.

Grote zorgvuldigheid

Het alarmerende artikel over de Golfstroom in blessuretijd was geschreven door klimaatscribent Rolf Schuttenhelm. Ik vermijd hier de term 'journalist', omdat hij zelf heeft toegegeven dat hij zijn artikelen altijd eerst ter goedkeuring (dus niet slechts voor een *factcheck*) voorlegt aan de geïnterviewde wetenschappers. Hij eindigt zijn relaas aldus:

'Tot slot een persoonlijke noot naar mijn collega-klimaatjournalisten: dit onderwerp vraagt grote zorgvuldigheid. De kwaliteitskranten, zoals ook *de Volkskrant*, doen op dat vlak prima werk, maar je voelt de bui alweer aankomen op de vele redacties die structureel worden aangespoord tot *dumbing down*, overmatige stelligheid en

contextloze *oneliners*. Daar heeft het AMOC-verhaal sinds *The Day After Tomorrow* al genoeg onder geleden. Ondertussen zijn de werkelijke risico's van een *shutdown* torenhoog – en is de urgentie de afgelopen jaren flink toegenomen.'

Grote zorgvuldigheid. Tot je dienst, Rolf. Zie boven.

Wetenschapsjournalist [Arnout Jaspers](#) is auteur van de bestsellers *De Stikstoffuik* (2023) en *De Klimaatoptimist* (2024), over energietransitie in Nederland. De boeken zijn [HIER](#) en [HIER](#) te bestellen. Informatie voor media en boekhandel: info@blauwburgwal.nl.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in het nieuwe jaar 2025**? Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!